Gemeente Kerkrade

Advies-besluitformulier

Aan het college 4 februari 2021	Maatschappelijke Zorg Werk, Inkomen en Zorg T.H.M. Bindels-Counotte ☎ 045-5676572/ 06-43243084 ✉ Marie-Therese.Bindels-Counott@kerkrade.nl	Registratienummer: 21n00075 Zaaknummer:

Onderwerp: Abonnementstarief (verder: AT)

Beslispunten:

1. De VNG ledenbrief d.d. 23 november 2020 geeft geen aanleiding om het huidige beleid inzake de uitvoering van de Wmo met betrekking tot Hulp bij het Huishouden (verder: HbH), nu aan te passen;

Bijlage:
VNG ledenbrief d.d. 23 november 2020 'maatregelen beheersing kosten abonnementstarief' (20i0030555)

Conceptbrief bijgevoegd: Nee	Concept raadsvoorstel bijgevoegd: Nee

☐ **Financiële consequenties NVT** ☐ Voorzien in begroting Zo ja, begrotingspost: Zo neen, t.l.v. budget:	☐ **Personele en rechtspositionele consequenties** ☐ Te behandelen in GO/OR-vergadering ☐ Behandeld in GO/OR-vergadering Zo ja, d.d.:
Toetsing Rechtmatigheid ☐ Uitgevoerd en akkoord ☑ Niet van toepassing ☐ Bijzonderheden: toelichten in nota **Toetsing Duurzaamheid** ☐ Duurzaamheid	☐ **Communicatieactiviteiten** ☒ Plaatsen op perslijst: ☐ Inspraak **Toetsing Marketing / PR** (steeds toelichten in nota) ☐ Uitgevoerd ☑ Niet van toepassing
	Gezonde en vitale stad (steeds toelichten in nota) ☐ Uitgevoerd ☑ Niet van toepassing

Medeparafen/mede-adviezen	Directeur	Directeur	Directeur
Hoofd Bedrijfsbureau Paraaf d.d. Afdelingshoofd Paraaf d.d.	akkoord, paraaf zie bijgevoegde notitie; Paraaf d.d.:	akkoord, paraaf zie bijgevoegde notitie; Paraaf d.d.:	akkoord, paraaf zie bijgevoegde notitie; Paraaf d.d.:

☑ Besproken met portefeuillehouder wethouder L. Jongen	9 februari 2021

Besluit college
Vergadering d.d.: 23-02-'21
Volgnr. Agenda: B.3.3
Repeteren:
Besluit conform voorstel: Conform het voorstel wordt besloten.
Zo neen:

Gemeente Kerkrade

Voorstel om te beslissen (vervolg):

2. Het standpunt tijdens de commissie Burgers en Samenleving van 9 maart aanstaande laten toelichten door de portefeuillehouder Wmo namens het college.

Aantekeningen secretaris / collegeleden

Aantekeningen collegebesluit

Behandelen in commissie Algemene Zaken en Middelen + Parkstad	Behandelen in commissie Burgers en Samenleving	Behandelen in commissie Grondgebied en Economische Zaken
Nee	Ja	Nee
d.d.	d.d. 9 maart 2021	d.d.

Behandelen in adviesraad	Behandelen in adviesraad	
d.d.	d.d.	

Behandelen in raadsvergadering	Nee	d.d.

Gemeente Kerkrade

Nota van toelichting

Nummer.: 21n00075	**Kerkrade,** 4 februari 2021

Onderwerp
Abonnementstarief (verder: AT)

Beslispunten
1. De VNG ledenbrief d.d. 23 november 2020 geeft geen aanleiding om het huidige beleid inzake de uitvoering van de Wmo met betrekking tot Hulp bij het Huishouden (verder: HbH), nu aan te passen;
2. Het standpunt tijdens de commissie Burgers en Samenleving van 9 maart aanstaande laten toelichten door de portefeuillehouder Wmo namens het college.

Inleiding
In 2019 is het AT, een vast tarief voor de eigen bijdrage, voor Wmo voorzieningen gestart. De eigen bijdrage is bepaald op (maximaal) €19,- per maand. Vóór 2019 werd de eigen bijdrage bepaald aan de hand van inkomen en vermogen.
De invoering van het AT zorgt voor een aanzuigende werking op Wmo-ondersteuning, met name op HbH. Dit effect was al voorspeld. Tijdens de Algemene ledenvergadering van de VNG in 2018 steunde 97 % van de gemeenten een motie om het kabinet te bewegen het AT niet door te voeren.
Ook in Kerkrade is de aanzuigende werking duidelijk gebleken. In de periode 2019 tot heden is sprake van een stijging van ongeveer 30% aan klanten HbH en deze stijging zet verder door. Vóór 2019 bleef het aantal klanten ongeveer gelijk ondanks een toenemende vergrijzing van de Kerkraadse bevolking.

De VNG heeft eind november 2020 een ledenbrief met als onderwerp 'maatregelen beheersing AT' gestuurd aan alle gemeenten naar aanleiding van onvoldoende compensatie door het kabinet van de extra kosten van het AT in de Wmo. In deze brief adviseert de VNG gemeenten onderzoek te doen omtrent mogelijkheden de uitgaven voor HbH te beteugelen. Gemeenten dienen zich dan in het onderzoek te richten op de financiële draagkracht, het invoeren van een budgetplafond en wachtlijst, voorzienbaarheid en bevorderen van de eigen kracht (bijlage: VNG ledenbrief 'maatregelen beheersing kosten abonnementstarief'; 20i0030555).
In de commissie Burgers en Samenleving d.d. 12 januari 2021 is door wethouder Jongen toegezegd in de commissie van maart 2021 het standpunt van het college van B&W inzake de voorgestelde maatregelen van de VNG toe te lichten.

Doelstelling
Bepalen van een standpunt in relatie tot het AT en de voorgestelde beheersmaatregelen van de VNG

Argumenten
In Kerkrade hanteren we een zorgvuldige toegangsprocedure conform de bepalingen in de Wmo 2015, de Verordening maatschappelijke ondersteuning en, in relatie tot HbH, de Richtlijn 'Zelfredzaamheid en Participatie Huishouden' als onderdeel van de Beleidsregels. Dat betekent dat elke melding/aanvraag wordt getoetst aan de uitgangspunten van de Wmo 2015 die met name zich richten op het inzetten op 'eigen kracht' en 'zelfredzaamheid'. Een (maatwerk)voorziening, zoals HbH, is aanvullend op wat iemand zelf kan bijdragen en vormt samen met de inzet van eigen kracht of, indien van toepassing, gebruikelijke hulp of mantelzorg een samenhangend ondersteuningsaanbod (maatwerk).

Zoals eerder aangehaald, heeft het AT in Kerkrade, net als in de omringende gemeenten en de rest van het land, geleid tot een forse stijging van het aantal klanten HbH en daarmee onlosmakelijk tot een stijging van de kosten. In januari 2019 waren er in Kerkrade 1554 klanten HbH, eind januari 2021 was dit aantal gegroeid tot 1962.
Ondanks aanhoudende druk zowel vanuit de VNG als ook het maatschappelijk veld is het kabinet tot nu niet bereid de extra kosten te compenseren. Daarom stelt de VNG in de ledenbrief een aantal maatregelen voor. Deze maatregelen zijn intern tegen het licht gehouden en gewogen in relatie tot juridische aspecten en tijdsintensieve ontwikkelings- en besluitvormingstrajecten.

Gemeente Kerkrade

Ook op het nieuwe kabinet zal de VNG druk uitoefenen, zoals ook in de ledenbrief wordt benadrukt, om het AT in de huidige vorm zo spoedig mogelijk af te schaffen. Dit conform het standpunt van 97% van de 352 Nederlandse gemeenten, met de bedoeling om vervolgens een alternatieve regeling uit te werken die zowel rekening houdt met het inkomen/vermogen van de cliënt als ook bijdraagt aan transparantie en uitvoerbaarheid.
Gezien de verkiezingen in maart en de druk die de VNG zal uitoefenen op een nieuw kabinet inzake het huidige AT, is het advies om de koers van het nieuwe kabinet hieromtrent af te wachten.

Kanttekeningen
Het is niet duidelijk hoe lang het duurt voordat de koers van het nieuwe kabinet duidelijk is.

Financiën
In de huidige begroting is rekening gehouden met een toename van de kosten voor HbH door het AT en de CAO VVT. Het door uw college in te nemen standpunt heeft dan ook geen gevolgen voor de vastgestelde begroting 2021.

Personele consequenties
Niet van toepassing.

Rechtmatigheid
De gemeente voert de Wmo 2015 uit conform de bepalingen van de wet en de verordening maatschappelijke ondersteuning en de daaraan gelieerde beleidsregels.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Communicatie
In de commissie Burgers en Samenleving van 9 maart 2021 zal wethouder Jongen, conform afspraak, het standpunt van het college van B en W in relatie tot de VNG ledenbrief naar voren brengen.

Marketing/PR
Niet aan de orde.

Gezondheid en vitaliteit
Niet van toepassing.

Uitvoering
Uitvoering is in handen van de sector MaZo, afdeling Werk-Inkomen-Zorg.

De directeur Sector Maatschappelijke Zorg,

Drs. R.H.E. Steijns.

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
23 november 2020
Kenmerk
TISB/U202000937
Lbr. 20/083
Telefoon
070-373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Maatregelen beheersing kosten abonnementstarief

Samenvatting
Nu duidelijk is geworden dat het Rijk niet van plan is gemeenten volledig financieel te compenseren voor de extra kosten als gevolg van het abonnementstarief in de Wmo, heeft de VNG aangekondigd dat zij gemeenten zal adviseren om bepaalde beheersmaatregelen te nemen. In deze ledenbrief worden deze maatregelen nader toegelicht. De kans bestaat dat in gemeenten waar deze maatregelen worden genomen bezwaar- en beroepsprocedures gestart zullen worden. De VNG wil gemeenten die een proefproces willen voeren, daarbij ondersteunen.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
23 november 2020
Kenmerk
TISB/U202000937
Lbr. 20/083
Telefoonnummer
070-373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Maatregelen beheersing kosten abonnementstarief

Geacht college en gemeenteraad,

Inleiding
Nu duidelijk is geworden dat het Rijk niet van plan is gemeenten volledig financieel te compenseren voor de extra kosten als gevolg van het abonnementstarief in de Wmo, heeft de VNG aangekondigd dat zij gemeenten zal adviseren om bepaalde beheersmaatregelen te nemen (https://vng.nl/nieuws/abonnementstarief-onvoldoende-gecompenseerd-grens-bereikt).
In deze ledenbrief worden deze maatregelen nader toegelicht. De voorgestelde maatregelen zijn in de eerste plaats gericht op beheersing van de kosten van de huishoudelijke hulp. De kans bestaat dat in gemeenten waar deze maatregelen worden genomen bezwaar- en beroepsprocedures gestart zullen worden. Een proefproces kan mogelijk leiden tot een meer principiële rechterlijke uitspraak over de bedoeling van de Wmo 2015, in het bijzonder van de zogeheten 'eigen kracht' artikelen 2.3.2 (het vierde lid sub b en c) en 2.3.5 (derde lid). De VNG wil gemeenten die een proefproces willen voeren, daarbij ondersteunen.

Maatregelen

Financiële draagkracht betrekken in het onderzoek

Het gesprek
Bij het gesprek met de cliënt zal de gemeente nagaan of de aanvrager zelf in een oplossing kan voorzien. Daarbij komt de financiële zelfredzaamheid aan de orde. Financiële zelfredzaamheid valt met andere woorden ook onder dit oplossend vermogen. Er is een verband tussen de zelfredzaamheid van een persoon en diens financiële omstandigheden.
Met behulp van een goede werkinstructie en een vragenlijst kan de gemeente bij iedere cliënt nagaan waaróm deze niet zelf de huishoudelijke hulp kan regelen. Met een grondig onderzoek,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

waarbij ook wordt gekeken naar andere (zorg)kosten die de cliënt heeft, kan een beeld worden gegeven van de algehele (ook financiële) situatie van een cliënt.

Draagkrachtnorm

Aanvullend op het gesprek zou de gemeente de cliënt kunnen vragen een bankafschrift van het inkomen te overleggen. De gemeente zou een eenvoudige draagkrachtberekening kunnen maken aan de hand van NIBUD-informatie. Het toepassen van de normen van de bijzondere bijstand achten wij niet passend. De CRvB heeft al in 2016 aangegeven dat huishoudelijke hulp onder de Wmo valt en niet vanuit de bijzondere bijstand mag worden verstrekt. De invoering van het abonnementstarief was juist bedoeld om het voor burgers met een gemiddeld inkomen makkelijker te maken om Wmo-hulp te krijgen. Wij denken eerder aan een draagkrachtberekening gebaseerd op minimaal 150% van het sociaal minimum. Het eventuele vermogen blijft buiten de draagkrachtberekening. Een voorwaarde om de voorziening te kunnen afwijzen is bovendien dat de voorziening op de markt beschikbaar en passend moet zijn. Gemeenten zouden zich hierover moeten informeren bij de aanbieders van gemaksdiensten.

Invoeren van een budgetplafond en een wachtlijst

Gemeenten hebben de opdracht om een sluitende (meerjaren)begroting te realiseren. Een derde van de gemeenten slaagt daar nu niet meer in en moet bezuinigen. De bezuinigingen raken vooral de kwetsbare burgers. Door middel van een budgetplafond bepaalt de gemeente per jaar hoeveel budget zij beschikbaar stelt voor bijvoorbeeld de huishoudelijke hulp. Het budgetplafond kan worden bepaald op basis van de uitgaven van het vorige jaar, plus een percentage voor de normale stijging van het volume (als gevolg van de vergrijzing) plus een percentage voor de stijging van lonen en prijzen.

Binnen het budgetplafond zou ruimte moeten blijven voor burgers die de huishoudelijke hulp niet zelf kunnen regelen en betalen. De gemeente zou het beleid zo kunnen aanpassen dat personen, van wie uit het onderzoek blijkt dat zij het zelf kunnen regelen en betalen, een afwijzende beschikking krijgen, of een beschikking met een aantekening dat zij op een wachtlijst worden geplaatst. De wachtlijst blijft bestaan totdat het Rijk de gemeente volledig voor de extra kosten als gevolg van het abonnementstarief compenseert. Deze maatregel moet worden ondersteund door een zorgvuldige communicatie naar de burger.

Voorzienbaarheid

Gemeenten geven aan dat het regelmatig voorkomt dat een burger de particuliere hulp bewust opzegt omdat huishoudelijke hulp onder de Wmo goedkoper is. Het abonnementstarief is een verkeerde prikkel die ertoe leidt dat burgers juist minder hun 'eigen kracht' benutten en vaker een beroep doen op de Wmo. Deze burgers hebben zichzelf dus bewust in een 'niet zelfredzame' situatie gebracht. Mogelijk is hier een parallel te vinden met de situatie dat een burger zonder overleg met de gemeente verhuist van een geschikte woning naar een niet geschikte woning. Over dit laatste is jurisprudentie en de rechter accepteert in dat geval een afwijzing van de voorziening door de gemeente.

Eigen kracht bevorderen

Een maatregel die waarschijnlijk wel binnen het wettelijk kader van de Wmo past, is het inrichten van een algemene voorziening om de eigen kracht van de cliënt te stimuleren. In plaats van een maatwerkvoorziening, krijgt de cliënt een aanbod waarmee hij de hulp van een deskundige kan inroepen. Deze deskundige komt bij de cliënt thuis en bespreekt met hem welke algemeen verkrijgbare hulpmiddelen er zijn waarmee mensen met een beperking hun huishouden

(grotendeels) zelf kunnen blijven doen. Met deze algemene voorziening kan de maatwerkvoorziening in sommige gevallen worden afgewezen, dan wel uitgesteld of kan een maatwerkvoorziening met een lager aantal uren worden verstrekt.

Uitgangspunt van zorgvuldige procedure en individueel maatwerk
Ook wanneer gemeenten ertoe overgaan om hun beleid aan te passen met de bedoeling om een voorziening te kunnen afwijzen op grond van eigen (financiële) kracht, zijn en blijven een zorgvuldige toegangsprocedure en het leveren van individueel maatwerk de centrale uitgangspunten van de Wmo. Iedere burger kan een melding bij de Wmo doen en heeft recht op een zorgvuldige procedure. Het bij voorbaat afwijzen van een voorziening op grond van het inkomen is niet aan de orde. De CRvB heeft in 2019 nog eens bevestigd dat de Wmo 2015 geen ruimte biedt om naast de mogelijkheid om een bijdrage op te leggen als bedoeld in artikel 2.1.4 van de Wmo 2015, een extra vermogens- en inkomensvoorwaarde te stellen voor het kunnen verstrekken van een maatwerkvoorziening. Ook heeft de CRvB in haar uitspraken keer op keer het belang benadrukt van het doen van een zorgvuldig onderzoek, eventueel ondersteund door een deskundig advies en een goed onderbouwde motivering in de verslaglegging. De kwaliteit daarvan vraagt blijvende aandacht van gemeenten.

Hoe nu verder?

Inzet VNG op korte en langere termijn
Op de korte termijn blijft de VNG ernaar streven om de extra kosten die gemeenten maken alsnog volledig gecompenseerd te krijgen. Begin december is er nog de begrotingsbehandeling van VWS in de Tweede Kamer. Voor dit overleg, maar ook voor het AO van 11 november heeft de VNG een brief gestuurd https://vng.nl/sites/default/files/2020-10/20201023_brief_parlement_vng-reactie-abonnementstarief-in-de-wmo-tbv-begrotingsbehandeling-vws-def.pdf.
Ook adviseert de VNG gemeenten over algemene maatregelen om de kosten beter inzichtelijk te maken en te beheersen. De visitatiecommissie van de VNG heeft daarvoor informatiemateriaal beschikbaar https://vng.nl/artikelen/visitatiecommissie-financiele-beheersbaarheid-sociaal-domein.

In de afgelopen maanden is een ambtelijke werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van gemeenten met een groot financieel tekort op de Wmo en de VNG al bezig geweest om maatregelen in kaart te brengen. Met deze werkgroep en met andere gemeenten die bereid zijn een stap verder te zetten en eventueel een proefproces te voeren, wil de VNG de in de ledenbrief genoemde maatregelen verder uitwerken.

Tot slot zal de VNG bij een nieuw kabinet bepleiten het abonnementstarief in zijn huidige vorm zo snel mogelijk af te schaffen en in overleg met gemeenten een alternatieve regeling uit te werken waarbij zowel rekening wordt gehouden met het inkomen/ vermogen van de cliënt, als wordt gelet op transparantie en uitvoerbaarheid.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur